

OČENJUJEMO

Gledališče

Nejc Gazvoda: Vranja vrata
Mestno gledališče ljubljansko

Ce smo gledališkega dialoga z literaturo (izvzemši dramatikovo in filmom v našem gledališkem prostoru že vajeni, je teaterski dialog s (kriminalno) televizijsko serijo po zgledu nadaljevank, kot so *Pravi detektiv* (*True Detective*), *Fargo*, *Srečna dolina* (*Happy Valley*) in *Making a Murderer*, ki smo ga dočakali ob sklepu letošnje sezone v **MGL**, v našem prostoru novost. Režijska zasnova predstave, vključno z glasbo, ki vzpostavlja temachno, mrahno vzdušje, precej natanko in spretno sledita televizijskemu žanru: na začetku imamo daljšo uvodno špico, izrazito estetizirano, ki morda nekoliko spominja na uvod v *Pravega detektiva*, dogajanje poteka za mrežo – pregrada med občinstvom in igralci na odru nikoli ne pade. Igra je izrazito realistična, kot je seriji »primer-no«, nekoliko neposrečeno je edino precej tipsko prikazovanje razlike v družbenih razredih, izobrazbi, mentaliteti ... skozi uvedbo ruralnega, podeželskega dolenskega naglasa nasproti ljubljanskemu.

Oder je razdeljen na več prizorišč hkrati, kar ustvarja občutek kadriranja. Režija je natančna in preiščena, vsečna in dobro posnema televizijski format, nekoliko manj navdušujoče je, da se zdi, da pri tem nekako izostane prenos (ne le posnemanje) v gledališki medij, ki bi v formatu televizijske serije našel nekaj zares gledališkega: pretekli dogodki so denimo vpeljani skozi videoposnetke, kar je sicer učinkovita praktična rešitev, a vendarle ne rešitev, ki bi scela izkoristila potencial gledališkega. Kljub temu režija Aleksandra Popovskega dovolj pogumno uvaja žanr gledališke serije v slovenski prostor in dokazuje, da takšen prenos ni le svež, temveč tudi učinkovito izvedljiv in zanimiv. Škoda, da **MGL** ni našel rešitve, ki bi omogočila vsakokratne serije v štirih zaporednih tednih – to bi bilo ključno, da bi gledalec lahko, kot v primeru TV-serij, s serijo tudi »živel«.

A zatakne se pri vsebini *Vranjih vrat*, ki s TV-serijami, kot sta denimo *Pravi detektiv* in *Srečna dolina*, ki jih **MGL** navaja kot

FOTO PETER GIODANI

reference, nima vsebinske povezave. Kriminalnim TV-serijam je namreč skupno to, da je v središču dogajanja kriminalno dejanje. Četudi v tovrstnih TV-serijah v celotni sezoni razrešujejo le en primer in je velik poudarek tudi na razvoju likov, se ti vzpostavljajo v odnosu do zločina, v ospredju pa je vendarle vselej predvsem kriminalist/-ka. V primeru *Vranjih vrat* se ne ukvarjamo z zločinom, temveč z družinskimi odnosi; žal so liki kljub temu precej tipski. Pri tem je pomenljivo, da imamo v začetku zgolj eno truplo osebe, ki je umrla v nepojasnjenih okoliščinah, a policijska preiskava se ukvarja samo z izginotjem druge, čeprav se med primeroma kaže jasna povezava. Nadalje nimamo metodologije kriminalistične preiskave – preiskava, z izjemo zaslišanja, pravzaprav umanjka, pojavljajo pa se diletantski zdrsi, kakršen je ta, da je ob izginotju dekleta njen fant brez motiva osumljen umora, ne da bi sploh našli truplo ali vedeli, da je pogrešana dejansko mrtva. Fokus je predvsem na družinskih odnosih, naposled pa primer izginotja in/ali smrti oseb z začetka

ni zadovoljivo pojasnjen. Zato pa se razkrije (nepovezan) zločin iz preteklosti, sledita še umor in ugrabitev, ne da bi se z začetnim izginotjem in smrtjo vzpostavila smiselna povezava. Prav tako ostane nerešeno marsikatero vprašanje o novih zločinih, vsakršna razlaga pa pusti prazna, nezadovoljivo zapolnjena mesta. Na primer dekletu, ki naj bi jo oče zapiral, spolno zlorabljal ter pri tem drogirjal, ne kaže znakov odvisnosti ter se ne spominja svoje nosečnosti z očetom, poroda ter hčerke, ki jo je več let nato vzgajala njena teta. Naposled se zdi (žal to iz konteksta ni povsem jasno), da so to »amnezijo« pripisali nejasni psihični bolezni, čeprav je deklet več let samostojno živelo, ne da bi imelo kakršnekoli psihične težave, razen nočnih mor. Kako se je zgodila ta amnezija, ni nikjer pojasnjeno. Besedilo je zataknjeno med družinsko dramo in kriminalko, naposled pa ni eno in ne drugo, učinek »hibridizacije« pa je klavrn. Vpeljava nove gledališke forme je tako vsekakor nekaj, kar velja pozdraviti, toda s pridržkom, da vsebinsko prvi poskus ni najbolje uspel.

ANJA RADALJAC